

تکنیک‌های عملی در طب داخلی

گردآوری: دکتر مریم مبینی - فوق تخصص روماتولوژی

✓ دکتر مریم مبینی

✓ دکتر زهرا گلشی

✓ دکتر فاطمه اسپهبدی

✓ دکتر علی اخوتیان

✓ دکتر ترنگ تقوایی

✓ دکتر علی شریفپور

✓ ویراستار: دکتر عادلہ بهار

انتشارات شلفین

معاونت تحقیقات و فن آوری دانشگاه علوم پزشکی مازندران

تکنیک‌های عملی در طب داخلی

دکتر مریم مبینی

دکتر زهرا گلشی

دکتر فاطمه اسپهبدی

دکتر علی اخوتیان

دکتر ترنگ تقوایی

دکتر علی شریفپور

انتشارات شلفین

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی استان مازندران

چاپ نخست: ۱۴۰۰ - نسخه ۱۳۹۰

صفحه آرای: سمانه السادات خاتمی

طرح جلد: صغری ابراهیمی

چاپ و صحافی: ۰۱۱۶-۲۲۲ ۵۵۵۷
۰۱۱۶-۲۲۲ ۵۵۵۶

عنوان و نام پدیدآور: تکنیک‌های عملی در طب داخلی / گردآوری و
تألیف مریم مبینی... و دیگران / ویراستار عادلہ بهارا / برای معاونت
تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی مازندران.

مشخصات نشر: ساری: شلفین، ۱۳۹۰

مشخصات ظاهری: ۱۵۲ ص: تصویر (رنگی).

شابک: ۹۷۸۶۰۰۰۱۰۰-۱۶۲-۲

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: گردآوری و تألیف مریم مبینی، زهرا گلشی، فاطمه اسپهبدی.

علی اخوتیان، ترنگ تقوایی، علی شریفپور

یادداشت: واژه‌نامه.

موضوع: بیماری‌های داخلی — تشخیص فیزیکی

شناسه افزوده: مبینی، مریم. ۱۳۵۰- گردآورنده

شناسه افزوده: بهارا، عادلہ، ویراستار

شناسه افزوده: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

استان مازندران. معاونت تحقیقات و فناوری

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۸ ت ۲۶/ RC

رده‌بندی دیویی: ۶۱۶

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۰۵۰۰۹

مازندران - ساری

تلفکس: ۰۱۵۱-۲۲۲۶۹۰۰

www.shelfin.com

نویسندگان به ترتیب حروف الفبا

دکتر علی اخوتیان

فوق تخصص خون و انکولوژی - استادیار دانشگاه علوم پزشکی مازندران

دکتر فاطمه اسپهبدی

فوق تخصص بیماری‌های کلیه و فشار خون - استادیار دانشگاه علوم پزشکی مازندران

دکتر ترنگ تقوایی

فوق تخصص گوارش و بیماری‌های کبدی - استادیار دانشگاه علوم پزشکی مازندران

دکتر علی شریف‌پور

فوق تخصص ریه - استادیار دانشگاه علوم پزشکی مازندران

دکتر زهرا کاشی

فوق تخصص غدد درون‌ریز و متابولیسم - استادیار دانشگاه علوم پزشکی مازندران

دکتر مریم مبینی

فوق تخصص روماتولوژی - استادیار دانشگاه علوم پزشکی مازندران

ویراستار: دکتر عادلہ بهار

فوق تخصص غدد درون‌ریز و متابولیسم - استادیار دانشگاه علوم پزشکی مازندران

فهرست مطالب

مقدمه	۱۵
فصل اول: تکنیک‌های عملی در بیماری‌های خون	
لام خون محیطی	۱۹
آسپیراسیون و بیوپسی مغز استخوان	۲۵
فصل دوم: تکنیک‌های عملی در بیماری‌های گوارش	
تعبیه لوله نازوگاستریک	۳۳
اندوسکوپی فوقانی (Esophago Gasterox Doudenoscooy (EGD	۳۷
بیوپسی کبد	۴۲
فصل سوم: تکنیک‌های عملی در روماتولوژی	
آسپیراسیون و تزریق داخل مفصلی	۵۱
آرتروسنتز شانه (مفصل گلهوهمرال)	۵۹
تزریق آرنج	۶۲
آرتروسنتز مچ دست	۶۴
تزریق بورسیت تروکانتریک	۶۶
آرتروسنتز پاتلوفمورال	۶۷
تزریق مچ پا	۶۹

فصل چهارم: تکنیک‌های عملی در بیماری‌های کلیه

۷۵ کاتتریزاسیون ادراری در خانمها

۷۹ کاتتریزاسیون ادراری آقایان

۸۲ دستیابی عروقی برای همودیالیز (موقت)

فصل پنجم: تکنیک‌های عملی در بیماری‌های غدد

۱۱۱ نمونه‌برداری سوزنی تیروئید

فصل ششم: تکنیک‌های عملی در بیماری‌های مغز و اعصاب

۱۲۳ Lumbar puncture (LP) نمونه‌گیری مایع مغزی نخاعی

فصل هفتم: تکنیک‌های عملی در بیماری‌های ریه

۱۳۷ تهویه فشار مثبت به وسیله ماسک صورت و کیسه دريچه‌دار

۱۴۰ استفاده از راه هوایی اروفارنژیال و نازوفارنژیال

۱۴۲ لوله‌گذاری قفسه سینه

۱۵۱ توراسنتز

۱۵۹ تعبیه شریانی

۱۶۹ لوله‌گذاری تراشه

۱۸۱ واژه‌یاب

فهرست اشکال

فصل اول

- شکل ۱-۱ نحوه تهیه لام خون محیطی ۲۲
- شکل ۱-۲ سوزن جمشیدی ۲۷
- شکل ۱-۳ آسپیراسیون مغز استخوان ۲۸

فصل دوم

- شکل ۲-۱ لوله نازوگاستریک ۳۴
- شکل ۲-۲ نحوه گذاشتن لوله نازوگاستریک ۳۵
- شکل ۲-۳ اندوسکوپیی فوقانی ۳۷
- شکل ۲-۴ نحوه انجام اندوسکوپیی فوقانی ۴۰
- شکل ۲-۵ محل آناتومیک بیوپسی کبد ۴۴
- شکل ۲-۶ بیوپسی کبد ۴۴
- شکل ۲-۷ تعیین محل بیوپسی کبد به وسیله سونوگرافی ۴۵
- شکل ۲-۸ بیوپسی کبد و نمونه برداشته شده ۴۶

فصل سوم

- شکل ۳-۱ مایع مفصلی غیرالتهابی در استئوآرتریت ۵۳
- شکل ۳-۲ مایع مفصلی التهابی در آرتریت روماتوئید (چپ) و نقرس (راست) ۵۳
- شکل ۳-۳ آناتومی شانه ۵۹
- شکل ۳-۴ محل ورود به مفصل شانه ۶۰
- شکل ۳-۵ محل ورود به بورس ساب اکرومیال ۶۱
- شکل ۳-۶ تزریق بورس ساب اکرومیال ۶۱
- شکل ۳-۷ تزریق مفصل آرنج ۶۲
- شکل ۳-۸ تزریق تاندون اکستانسورها ۶۲
- شکل ۳-۹ محل تزریق مچ دست ۶۳
- شکل ۳-۱۰ تزریق تنوسینویت دکرون ۶۴

- شکل ۱۱-۳ محل تزریق بورسیت تروکانتریک ۶۵
- شکل ۱۲-۳ محل ورود به فضای مفصلی زانو ۶۶
- شکل ۱۳-۳ اسپیراسیون زانو ۶۷
- شکل ۱۴-۳ محل ورود به مفصل مچ پا ۶۸
- شکل ۱۵-۳ محل تزریق مچ پا ۶۹

فصل چهارم

- شکل ۱-۴ آناتومی پرینه در خانمها ۷۶
- شکل ۲-۴ آناتومی مجرای ادراری در مردان و مکان قرارگیری کاتتر ۸۱
- شکل ۳-۴ کاتتر داخل وریدی دولومنه ۸۶
- شکل ۴-۴ وسایل مورد نیاز برای کاتتر گذاری داخل وریدی ۸۶
- شکل ۵-۴ ترکیب قرارگیری عروق در کشاله ران و لمس پالس فمورال ۸۷
- شکل ۶-۴ تعیین لندمارک های آناتومیک در ناحیه اینگوینال ۸۸
- شکل ۷-۴ ترتیب قرارگیری عروق نسبت به لندمارک های آناتومیک در ناحیه اینگوینال ۸۸
- شکل ۸-۴ پانکچر ورید فمورال ۸۹
- شکل ۹-۴ ثابت کردن کاتتر در محل ۹۱
- شکل ۱۰-۴ پوزیشن مناسب جهت کاتتر گذاری سابکلوین ۹۴
- شکل ۱۱-۴ شرایط پوشش استریل جهت کاتتر گذاری ۹۴
- شکل ۱۲-۴ تعیین نقاط مهم آناتومیک اطراف ورید سابکلوین ۹۵
- شکل ۱۳-۴ پوزیشن مناسب و تعیین نقاط مهم آناتومیک در قاعده گردن ۱۰۰
- شکل ۱۴-۴ ترتیب قرارگیری عروق سابکلوین و ژوگولر داخلی ۱۰۱
- شکل ۱۵-۴ محل ورود کانولا برای دستیابی به ورید اینترنال ژوگولر ۱۰۲
- شکل ۱۶-۴ زاویه تزریق در کاتتر گذاری اینترنال ژوگولر ۱۰۲
- شکل ۱۷-۴ تعیین جهت ستون - کانولا براساس نقاط آناتومیک در کاتتر گذاری ژوگولر ۱۰۳
- شکل ۱۸-۴ مسیر کانولا بعد از ورود به ورید در کاتتر گذاری ژوگولر ۱۰۳
- شکل ۱۹-۴ محل صحیح قرارگیری کاتتر داخل وریدی ۱۰۵
- شکل ۲۰-۴ تأیید محل مناسب نوک کاتتر در رادیوگرافی قفسه سینه ۱۰۶

فصل پنجم

- شکل ۵-۱ نحوه قرارگیری بیمار جهت نمونه برداری سوزنی تیروئید ۱۱۴
- شکل ۵-۲ مراحل انجام نمونه برداری تیروئید با سوزن ظریف (FNA) ۱۱۵
- شکل ۵-۳ نمونه گیری با سوزن ظریف بدون آسپیراسیون ۱۱۶
- شکل ۵-۴ نحوه کشیدن نمونه گرفته شده از تیروئید بر روی لام ۱۱۷

فصل ششم

- شکل ۶-۱ نحوه قرار گرفتن بیمار جهت نمونه گیری مایع نخاعی ۱۲۶
- شکل ۶-۲ محل ورود سوزن جهت نمونه گیری مایع نخاعی ۱۲۶
- شکل ۶-۳ نحوه نمونه گیری و اندازه گیری pressure opening مایع نخاعی ۱۲۸

فصل هفتم

- شکل ۷-۱ محل علامتگذاری chest tube ۱۴۵
- شکل ۷-۲ نحوه برش ۱۴۶
- شکل ۷-۳ تعیین محل توراستن ۱۵۴
- شکل ۷-۴ مراحل توراستن ۱۵۶
- شکل ۷-۵ لوله اندوتراکئال ۱۶۶
- شکل ۷-۶ سطح مقطع تراکئوستومی ۱۶۷
- شکل ۷-۷ آناتومی کریکوتیروئیدوتومی ۱۶۷
- شکل ۷-۸ نگهداری ستون فقرات گردنی ۱۷۲
- شکل ۷-۹ وضعیت بو کشیدن ۱۷۲
- شکل ۷-۱۰ جاگذاری تیغه لارنگوسکوپ منحنی A صاف B ۱۷۴
- شکل ۷-۱۱ بالا کشیدن صحیح لارنگوسکوپ ۱۷۵

فهرست جداول

- جدول ۳-۱ انواع مایع مفصلی ۵۲
- جدول ۴-۱ ریسک عوارض کاتریزاسیون بر اساس محل ۸۴

مقدمه

طب داخلی علاوه بر گستردگی موضوع و دامنه اطلاعات، نیازمند استفاده از برخی اقدامات تهاجمی می‌باشد که دانستن موارد استفاده از آن برای هر پزشکی اعم از متخصصین داخلی، پزشکان عمومی و جراحان لازم و ضروری است. برخی از این اقدامات نیازمند مراقبت‌های خاص قبل و پس از پروسیجر می‌باشند و گاهی در نزد با تجربه‌ترین پزشکان با عوارض خاصی همراهی دارند. بنابراین آگاهی از کاربرد، تکنیک، مراقبت‌ها و عواقب احتمالی این اقدامات بخش مهمی از دانش و حرفه پزشکی را شامل می‌شود.

با در نظر گرفتن موضوع فوق و با توجه به لزوم وجود کتابی که به صورت جامع مطالب فوق را در برگیرد، بر آن شدیم این وظیفه را انجام دهیم. در این کتاب نویسندگان شما را با انواع اقدامات مورد استفاده در طب داخلی، اندیکاسیون‌ها، کنتراندیکاسیون‌ها، مراقبت‌های قبل و بعد از پروسیجر، روش انجام و عوارض جانبی آشنا خواهند کرد. در پایان امیدواریم این اقدام کمکی به آموزش پزشکان جوان و کاهش آلام بیماران باشد.

دکتر مریم مبینی، فوق تخصصی روماتولوژی
استادیار دانشکده پزشکی ساری